

УДК 334.7.001.75

В.М.БАБАЄВ, д-р держ. упр., Т.В.МОМОТ, д-р екон. наук

Харківська національна академія міського господарства

О.О.ЛУКАШОВ

Харківський міськвиконком

**МІСТО ХАРКІВ В СИСТЕМІ ПРІОРИТЕТНИХ СФЕР
РЕЙТИНГУВАННЯ ПРОВІДНИХ ГЛОБАЛЬНИХ МІСТ TOP-100
(GLOBAL CITIES): КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ
ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ МІСТА
(CITY BALANCED SCORECARD (BSC))**

Розроблено концептуальні засади формування збалансованої системи показників міста на прикладі міста Харкова з урахуванням TOP-100 рейтингів глобальних міст. Виділено такі пріоритетні сфери стратегічного розвитку: 1) транскордонний мегаполіс комфортних та безпечних умов життєдіяльності людей; 2) центр транспорту і зв'язку, інформаційних технологій і комунікацій; 3) центр промисловості, науки та інноваційних технологій; 4) центр ділової активності; 5) центр освіти, культури, фізичної культури, спорту та туризму; 6) якість життя територіальної громади міста (забезпечуючи складові); 7) якісна система територіального менеджменту; 8) якість життя територіальної громади міста (результуючі складові). Відповідно до пріоритетних сфер визначено перспективне бачення м. Харкова в сучасному глобалізованому світі. Сформовано місії стратегічного розвитку міста Харкова на світовому, національному, регіональному і міському рівнях. Розроблено систему цілей стратегічного розвитку в форматі збалансованої системи показників.

Разработаны концептуальные основы формирования сбалансированной системы показателей города на примере города Харькова с учетом TOP-100 рейтингов глобальных городов. Выделены следующие приоритетные сферы стратегического развития: 1) трансграничный мегаполис комфортных и безопасных условий жизнедеятельности людей; 2) центр транспорта и связи, информационных технологий и коммуникаций; 3) центр промышленности, науки и инновационных технологий; 4) центр деловой активности; 5) центр образования, культуры, физической культуры, спорта и туризма; 6) качество жизни территориальной общины города (обеспечивая составляющие); 7) качественная система территориального менеджмента; 8) качество жизни территориальной общины города (результатирующие составляющие). Согласно приоритетных сфер определено перспективное видение г. Харькова в современном глобализованном мире. Сформированы миссии стратегического развития города Харькова на мировом, национальном, региональном и городском уровнях. Разработана система целей стратегического развития в формате сбалансированной системы показателей.

This paper is devoted to the formation of conceptual bases of the City Balanced Scorecard (BSC) in accordance with the TOP-100 ranking global cities. The emphasis is given to the following priority spheres of the strategic development: 1) the cross-border megalopolis of comfortable and safe conditions of activity; 2) the center of transport, connections, information technologies and communications; 3) the center of the industry, science and innovative technologies; 4) the center of business activity; 5) the center of education, culture, physical culture, sports and tourism; 6) the quality of life of the city local community (the supplying component); 7) the qualitative system of territorial management; 8) the quality of life of the city local community (the resulting component). In accordance with these priority spheres the perspective vision of Kharkiv is defined in the modern globalized space. The mission of the strategic

development of Kharkiv on world, national, regional and city levels are formed. The system of purposes of the strategic development in the format of City Balanced Scorecard are developed.

Ключові слова: збалансована система показників міста, система стратегічного управління, стейкхолдеро-орієнтований підхід до стратегічного управління містом.

Світові інтеграційні та глобалізаційні процеси суттєво впливають на розвиток сучасних міст, процеси урбанізації та метрополізації, що в контексті загальноєвропейської інтеграції потребує нових підходів до використання економічного, людського та природно-ресурсного потенціалу регіонів України для досягнення якісно нового рівня ефективності і конкурентоспроможності економіки та життя населення.

Забезпечення сталого розвитку сучасних міст відбувається в контексті таких глобальних тенденцій:

1. Для досягнення успіху місто має бути: відкритим, інтегрованим, інноваційним, інвестиційно привабливим, кваліфікованим, різноманітним, життєздатним, гармонійно розвинутим, стійким та безпечним.
2. Імпульсом розвитку сучасних міст є інтелектуальні ресурси, що здатні генерувати інновації в різних сферах. Пріоритетним для розвитку міста є концентрація людського потенціалу та забезпечення якості життя. Першочерговим для розвитку міст стає конкуренція за високоінтелектуальну людину.
3. Новим трендом є гуманізація міст: місто має бути комфортним для життя, роботи, розвитку особистості. Пріоритетним в місті стає не виробництво, не розміщення і відновлення робочої сили, а людина, створення креативного простору для: збереження здоров'я і зростання народжуваності; самореалізації та розкриття творчого потенціалу особистості; самоідентифікації та сопричетності до суспільства, його цінностей, соціального, професійного та творчого розвитку особистості; самоуправління та зв'язку з співтовариствами, що самоорганізуються, внутрішніх та зовнішніх комунікацій та інформаційного обміну.
4. Особлива роль належить стимулюванню та підтримці інвестицій, координації інвестиційних програм, спрямованих на збільшення активів міста, однією з вирішальних умов успіху є впровадження в практичну діяльність механізмів державно-приватного партнерства.
5. Партнерство міст з глобальними корпораціями, що розглядається як дієвий, цілісний механізм розвитку міст, ринків, бізнесу. Експансія транснаціональних корпорацій (ТНК) є одним із феноменів другої половини двадцятого століття.
6. Розширення масштабів обміну та інтенсифікація процесів руху товарів, капіталів, трудових ресурсів.

7. Технологічний розвиток, трансфер ноу-хау. Розвиток інформаційних технологій, які суттєво змінюють всю систему соціально-економічних відносин, підносять на якісно новий технічний рівень організаційно-економічні відносини, транспортні та комунікаційні зв'язки (зниження витрат на трансакції).
8. Посилення міграції робочої сили.
9. Підвищення ролі інформації й комунікаційних технологій, що стають головними чинниками успішної конкуренції, впливають практично на всі аспекти життя сучасного міста.

Процеси загальноєвропейської інтеграції потребують нових підходів до використання економічного, людського та природно-ресурсного потенціалу регіонів України, що забезпечить досягнення якісно нового рівня ефективності і конкурентоспроможності економіки та життя населення. При цьому, якість життя як передумова розвитку людського капіталу є одночасно засобом і метою посилення регіональної конкурентоспроможності.

Таким чином, покращання якості життя населення – один із ключових чинників конкурентоспроможності країни (регіону), оскільки є передумовою створення гармонічного міста, залучення інвестиційних та трудових ресурсів, інтелектуального капіталу і, з іншого боку, є дестимулятором відтоку людського і фінансового капіталу за кордон.

Отже, пріоритетною метою стратегічного розвитку міста є збереження та створення необхідних умов для примноження високоінтелектуального людського потенціалу міста, що сприятиме нарощуванню конкурентоспроможності економіки, а також створенню нових робочих місць і зміцненню соціальної інтеграції.

Політика просторового розвитку в Європі відкриває нові перспективи для забезпечення збалансованого та сталого розвитку території міста на принципах:

- розвитку збалансованої і поліцентричної міської системи та нових відношень місто-село;
- забезпечення рівності в доступності до інфраструктури та знань;
- сталого розвитку, зваженого управління та захисту природного середовища та культурної спадщини.

Протягом останнього сторіччя великі та значущі міста були об'єктом дослідження багатьох науковців, про що свідчить різноманітність термінології та підходів до їх вивчення: імперські міста, метрополії, великі промислові міста, світові міста, глобальні капіталістичні міста, міжнародні фінансові центри, мегаполіси та глобальні міста. Проте проблема з сукупністю цих підходів полягає в множинності критеріїв, що використовуються для оцінки глобального потенціалу

міста або «світовості» міста. З основоположних робіт П. Холла (1966 р., 1980 р.) [1], Ллевелін-Девіса (1996 р.) [2] центральним аспектом у світовій літературі з урбаністики стало ранжування міст за непропорційністю їх гео економічної сили у світовій системі. Досягнуто чіткого узгодження щодо розташування міст у верхній частині ієрархії міст світу (Лондон, Нью-Йорк, Токіо, Париж). Одночасно існує неузгодженість думок науковців щодо ранжування міст нижчих рівнів ієрархії, які мають право на «світовість» або міжнародний статус. У межах функціонального методу вивчення великих міст в рамках цього дослідження виділено такі основні підходи для визначення стратегічного домінування певних міст світу в глобальній системі:

1. Підхід, що враховує космополітичні характеристики та багатонаціональні економічні корпорації міста: базується на врахуванні географічних переваг і ролі штаб-квартир транснаціональних корпорацій (ТНК) в розвиненому світі.

2. Підхід, що базується на прийнятті рішень в корпоративній діяльності та силі ТНК в рамках просторового міжнародного поділу праці: з наукових робіт цього періоду, дві основні виділяються як такі, що суттєво просувають вперед емпіричні дослідження розвитку рейтингу світових міст у глобальній міській ієрархії. По-перше, П.Коен (1981 р.) [3] класифікував розміщення найбільших 198 неамериканських корпорацій у глобальній ієрархії. По-друге, Дж.Фрідман (1986 р.) сформував світову міську ієрархію, виділивши первинні і вторинні міста в основних і напівпериферійних країнах [4].

3. Підхід, що пов'язує міста у межах ієрархії з їх схильністю взаємодіяти з інтернаціоналізацією, концентрацією та інтенсивністю виробничих послуг у світовій економіці: основоположними роботами за цим підходом є праці С.Сассена [5]. Він визначає Лондон, Нью-Йорк, Токіо як триаду глобальних міст у світовій економіці.

4. Підхід, що базується на визначенні світовості міста через рейтинги міжнародних фінансових центрів. Новаторськими за цим підходом є роботи Г.Ріда (1981 р.), в яких здійснено класифікацію міст як фінансових центрів на: наднаціональні фінансові центри (Лондон), наднаціональні фінансові центри першого порядку (Нью-Йорк, Токіо), наднаціональні фінансові центри другого порядку (наприклад, Амстердам), міжнародні фінансові центри (29 міст), а також господарські міжнародні фінансові центри (39 міст) [6].

5. Підхід, що базується на визначенні світовості міста за критерієм корпоративних послуг: аналізується наявність у місті великих корпоративних сервісних фірм (перевага надається наданню таких послуг,

як: обліково-розрахункові, рекламі, банківські та правові). Серед основоположних робіт за цим підходом – праці П.Тейлора [7-10].

Для побудови стратегії розвитку міста Харкова до 2030 року розроблено концепцію, яка визначає пріоритети та ключові параметри розвитку гармонічного міста на принципах порівняння з еталонними значеннями найкращих світових практик, що стануть основою для стратегічного плану дій.

Отже, основою входження міста Харкова у світову глобалізаційну систему має бути чітко вироблена та впроваджена в життя за допомогою правових засобів стратегія розвитку міста з дотриманням основних прав людини. Мета розробки концепції: враховуючи кращу світову практику розвитку глобальних міст TOP-100, визначити принципи та пріоритетні напрямки розвитку міста Харкова у перспективі на 20 років.

В основу розробки концепції стратегічного розвитку міста Харкова покладено:

- Керівні принципи сталого просторового розвитку Європейського континенту (основою яких є Європейська Хартія регіонального/просторового планування (Торремоліноська Хартія 1983 р.)), що були ухвалені на XII Сесії Європейської конференції міністрів, відповідних за регіональне планування (СЕМАТ) у Ганновері (ФНР) у 2000 р., які у 2002 р. схвалено Комітетом міністрів Ради Європи;
- Європейську перспективу просторового розвитку (До збалансованого і сталого розвитку території ЄС) (ESDP) European Spatial Development Perspective (Towards Balanced and Sustainable Development of the Territory of the European Union);
- Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2015 р., Постанова КМУ №1001 від 21 липня 2006 р. із змінами і доповненнями згідно з Постановами КМ №750 від 16.05.2007 та №1190 від 16.11.2011 р.;
- Програми економічних реформ на 2010-2014 рр. "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава".

Методологія розробки стратегії розвитку ґрунтується на стейкхолдеро-орієнтованому підході до стратегічного планування. При цьому позиціонування розглядається як процес розробки та створення позитивного іміджу міста, який має нести пізнавальний характер, створювати асоціативні уявлення в різних групах стейкхолдерів міста і сприяти гармонізації їх інтересів.

До груп стейкхолдерів міста пропонується віднести такі групи:

- територіальна громада міста;
- бізнес;
- потенційні інвестори (резиденти та нерезиденти);
- об'єднання громадян;
- органи влади;
- візитери міста.

Побудова стратегії базується на принципах територіального маркетингу [11,12].

Формування бачення (vision) міста Харкова в сучасному глобалізованому просторі здійснено за етапами:

1. Визначення диференціаторів міста (реальних характерних для міста відмінностей, характерних «штампів», з якими асоціюється місто, які мають як позитивну, так і нейтральну або негативну емоційну оцінку). Фактично ми маємо справи з семантичною або схематичною довгостроковою пам'яттю людини, яка є збереженням уявлень нашого узагальненого уявлення про світ, в якому ми здійснюємо нашу життєдіяльність.
2. Формування асоціативної мережі міста. Асоціативна мережа – це упорядкований набір зв'язаних одиниць інформації.

За результатами проведеного аналізу диференціатори міста Харкова в асоціативній мережі станом на теперішній час систематизовані в розрізі сформованих груп стейкхолдерів.

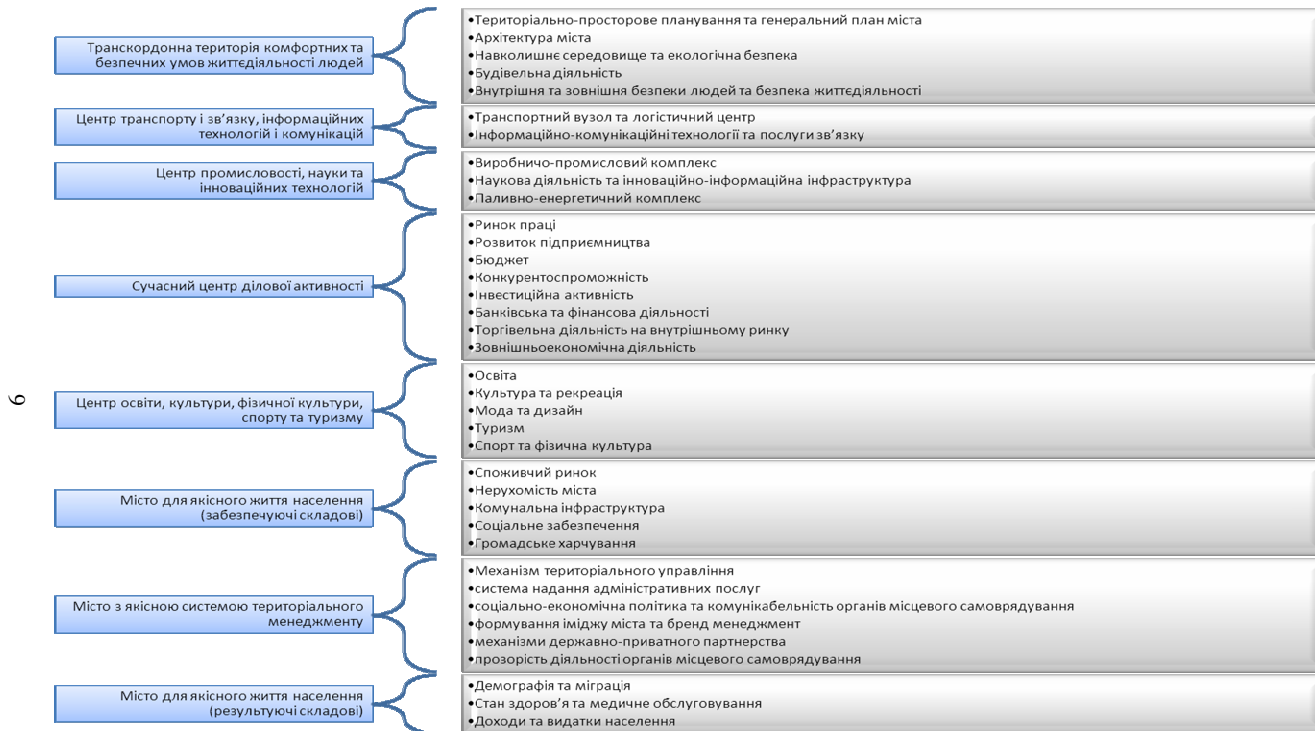
Концепцію побудовано за *розробленою нами збалансованою системою показників міста (City Balanced Scorecard (City BSC))*.

Збалансована система показників міста розглядається як інтегрована модель стратегічного управління, що дозволяє системно визначити та упорядковано подати пріоритетні сфери розвитку міста та конкретизувати стратегічні напрямки за кожною пріоритетною сферою, яка в той же час може виконувати функцію оціночної системи, і є потужним інструментом розповсюдження інформації, що описує та відображає стратегію міста Харкова (рисунок).

Збалансована система показників (City BSC) дозволяє трансформувати місії міста в конкретні задачі та показники [11, 12]. Складові City BSC представляють собою тематичні розділи стратегії.

Логіка побудови збалансованої системи показників міста

Кількість складових City BSC обрано за пріоритетними сферами розвитку міста, що дозволяє ієрархічно розмістити їх за принципом першочерговості задоволення потреб груп стейкхолдерів міста: від базових до культурно-побутових.

Інтегральна оцінка міста Харкова за City-BSC в розрізі складових

City BSC повинна базуватися на наступних принципах:

- причинно-наслідкові зв'язки;
- фактори досягнення результатів;
- взаємозв'язок із фінансовими результатами;
- спрямованість на задоволеність груп стейкхолдерів.

Інтегральна оцінка сучасного соціально-економічного стану та територіально-просторового планування міста Харкова за збалансованою системою показників здійснюється за наступними пріоритетними сферами:

1. *Транскордонний мегаполіс комфортних та безпечних умов життєдіяльності людей*, який оцінюється за групами показників, що інтегруються в такі складові: територіально-просторове планування, архітектура міста, навколишнє середовище та екологічна безпека, будівельна діяльність, внутрішня та зовнішня безпека людей та безпека життєдіяльності.
2. *Центр транспорту і зв'язку, інформаційних технологій і комунікацій* – застосовуються групи показників, що інтегруються у такі складові: транспортний вузол та логістичний центр, сфера зв'язку, інформаційно-комунікаційна інфраструктура, ринок інформаційних послуг.
3. *Центр промисловості, науки та інноваційних технологій* – використовуються групи показників, що характеризують такі інтегральні складові: промисловість, наукова діяльність та інноваційно-інформаційна інфраструктура, паливно-енергетичний комплекс.
4. *Центр ділової активності* – застосовуються групи показників, що інтегруються в такі складові: трудові ресурси, розвиток підприємництва, бюджет, конкурентоспроможність, інвестиційна активність, банківська та фінансова діяльність, торгівельна діяльність на внутрішньому ринку, зовнішньоекономічна діяльність.
5. *Центр освіти, культури, фізичної культури, спорту та туризму* використовуються групи показників, що характеризують такі інтегральні складові: освіта, культура, мода та дизайн, туризм, спорт та фізична культура.
6. *Якість життя територіальної громади міста (забезпечуючи складові)*, застосовуються групи показників, що інтегруються в такі складові: споживчий ринок, нерухомість, комунальна інфраструктура, соціальне забезпечення, громадське харчування.
7. *Якісна система територіального менеджменту* передбачає застосування групи показників, що визначають: механізм територіального управління, систему надання адміністративних послуг, со-

ціально-економічну політику та комунікабельність органів місцевого самоврядування, формування іміджу міста та бренд менеджмент, механізми державно-приватного партнерства, прозорість діяльності органів місцевого самоврядування.

8. *Якість життя територіальної громади міста (результуючі складові)* застосовуються групи показників, що інтегруються в такі складові: демографія та міграція, стан здоров'я та медичне обслуговування, доходи і видатки населення.

Вхідними параметрами для здійснення оцінки за збалансованою системою показників є географічна оцінка території та природно-кліматичних умов, історична спадщина та політичний устрій міста.

***Бачення (vision) міста Харкова
в сучасному глобалізованому просторі***

Формування *vision* міста Харкова здійснено шляхом визначення диференціаторів міста й формування асоціативної мережі міста за визначеними пріоритетними напрямками.

Базуючись на систематизованому матеріалі асоціативних мереж, *vision* міста Харкова в сучасному глобалізованому просторі визначено як:

До 2030 року місто Харків стане гармонійно-розвинутим містом, а саме:

Транскордонним мегаполісом комфортних та безпечних умов життєдіяльності людей:

- мегаполісом комфортної та безпечної території для життя (з високою транспортною доступністю, доступністю сервісів і послуг, сприятливою для людини екологічною ситуацією);
- мегаполісом з інноваційно-орієнтованою системою транскордонного співробітництва в структурі Єврорегіону «Слобожанщина», що охопив дві прикордонні області суміжних держав – Харківську та Белгородську з розвиненою транскордонною інфраструктурою транспорту, послуг, телекомунікацій;
- містом з цілісним архітектурним ансамблем, який гармонійно поєднує історичні реалії і сучасну забудову, паркові зони, житлову, соціальну та ділову інфраструктуру;
- містом з високим рівнем забезпеченості комфортним житлом і високою житловою мобільністю; з гарантованим забезпеченням житлом соціально незахищених громадян;
- містом з високими екологічними стандартами життя за такими головними напрямками: повітряний басейн, водні ресурси, питна вода, система збору та переробки твердих побутових відходів, забезпеченість зеленими насадженнями, збереження біорозмаїття;

- містом комфортних та безпечних умов життєдіяльності людини;
Центром транспорту і зв'язку, інформаційних технологій і комунікацій:
- мегаполісом, інтегрованим з європейською транспортною інфраструктурою;
- мегаполісом з розвинутою транспортною інфраструктурою, що забезпечується розгалуженістю та якістю дорожньої мережі у поєднанні з розвинутим громадським транспортом;
- центром розвитку сучасних транспортних технологій з використанням швидкісних та екологічних видів транспорту;
- мегаполісом з потужним кластером ІТ-компаній та розвиненим ринком Інтернет-послуг;
Центром промисловості, науки та інноваційних технологій:
- центром інновацій та високих технологій (науково-технічних, культурних, освітніх, соціальних) та високих технологій;
- центром академічної науки та технопарків на базі наукових установ та вищих навчальних закладів;
- містом стійкого розвитку містоутворюючих підприємств.
Центром ділової активності:
- містом з сучасним інноваційно-підприємницьким стилем ділової активності, що інтегрує наукові розробки, ІТ-технології та фінансову інженерію в потужний кластер надання бізнес-послуг, включаючи консалтингові послуги, управління базами даних та інформацією, послуги програмного забезпечення тощо;
- містом, що забезпечує належні умови для розвитку підприємств усіх форм власності, для забезпечення продуктивної зайнятості населення, відновлення кадрового та наукового потенціалу, створення достатньої кількості робочих місць;
- територією можливостей для розвитку територіальної громади міста, у тому числі розвитку приватних ініціатив у вигляді підприємництва та самозайнятості;
Центром освіти, культури, фізичної культури, спорту та туризму:
- найбільшим університетським центром України з конкурентним рівнем освіти на рівні світових стандартів;
- креативним простором для активних людей;
- містом збереження культурного етнічного розмаїття та релігійної толерантності з одночасною підтримкою традицій, що склалися протягом багатьох поколінь харків'ян;
- мистецьким центром;

- провідним учасником центрального та східноєвропейського ринку туризму, головним учасником національного ринку ділового, освітнього та медичного туризму;

- найкращим містом для відпочинку, оздоровлення, розваг;

Мегалісом з високою якістю життя (забезпечуючі складові):

- містом з високотехнологічним житлово-комунальним комплексом;
- містом з розвинутою соціальною інфраструктурою та забезпеченням рівного доступу до соціальних послуг усіх верств населення;
- містом з розвинутою мережею установ і навчальних закладів для соціально незахищених верств населення (інвалідів, дітей-сиріт і дітей, які залишилися без піклування батьків, мають вади у фізичному чи розумовому розвитку і не можуть навчатися в загальноосвітніх навчальних закладах);

Мегалісом з якісною системою територіального менеджменту:

- містом, що є ініціатором удосконалення чинного законодавства та розроблення нових нормативно-правових актів;
- містом з ефективною системою залучення стейкхолдерів міста до процесу розробки, обговорення та прийняття важливих для міста управлінських рішень;

Мегалісом з високою якістю життя (результуючі складові):

- містом з високою тривалістю життя населення;
- містом зі здоровим способом життя населення, ефективною системою охорони здоров'я та високою якістю надання медичних послуг;
- містом з низьким рівнем диференціації доходів населення;
- містом, що створює умови для міграції висококваліфікованих кадрів, особливо молоді.

Формування місії міста Харкова за рівнями:

європейський, національний, регіональний, міський

Європейська місія міста Харкова: досягнення і закріплення за містом ролі східноєвропейського полюсу зростання, з отриманням у перспективі євроінтеграційних процесів ролі східних транспортних воріт Європи шляхом здійснення транскордонного і міжнаціонального співробітництва за рахунок:

- використання унікального географічного розташування в структурі транспортно-комунікаційних коридорів (Північ - Південь) – (Захід - Схід);
- реалізації потенціалу молодих кадрів та науково-освітніх центрів;
- реалізації інноваційно-інвестиційного потенціалу.

Національна місія міста Харкова: місто Харків – сучасний поліфункціональний діловий, транспортно-промисловий, освітній, науковий, культурний та спортивний центр з елементами світового міста, інтегрований в глобальну економіку та новітні інноваційні, національні та регіональні процеси з комфортним середовищем для безпечної життєдіяльності мешканців міста. Відповідно до національної місії місто Харків – це науково-виробничий кластер високих технологій, науки та освіти.

Регіональна місія міста Харкова: місто Харків – «багатополосний мегаполіс», зона впливу на територіально-функціональне планування розвитку міст-сателітів шляхом підвищення транспортної доступності і усунення відстані як проблеми та формування економічного, транспортного, логістичного, культурного та туристичного кластерів для забезпечення збалансування соціально-економічного розвитку міста і прилеглих до нього територій.

Місія Харкова на рівні міста: місто Харків – центр Слобожанської культури, науки, освіти та високих технологій, креативних та красивих людей, для яких створено комфортні та безпечні умови для самореалізації, досягнення високої якості життя та здоров'я.

Цілеполягання здійснено за запропонованими пріоритетними сферами в контексті сформованих місій. Вектор довгострокової стратегії розвитку міста визначається прагненням збалансувати такі базові цілі за пріоритетними сферами:

1. Пріоритетна сфера: Місто Харків – транскордонний мегаполіс комфортних та безпечних умов життєдіяльності людей.

Мета: визначення та забезпечення стандартів комфортного проживання для мешканців, комфортного перебування для гостей, комфортних умов ведення бізнесу та реалізації соціально-культурних проєктів, оновлення зовнішнього вигляду міста, перетворення його на цілісний архітектурний ансамбль, який би гармонійно поєднував історичні реалії і сучасну забудову, паркові зони, житлове, соціальну та ділову інфраструктуру; забезпечення акустичної безпеки працівників і мешканців сельбищної зони; зниження ймовірності виникнення виробничого травматизму і професійної захворюваності до загальноприйнятних показників.

2. Пріоритетна сфера: Місто Харків – центр транспорту і зв'язку, інформаційних технологій і комунікацій.

Мета: Адаптація існуючої системи територіального менеджменту до сучасних вимог провідних глобальних міст світу шляхом поетапного вибудовування якісних характеристик, що дозволить сформуванню цілісної системи територіального управління.

3. Пріоритетна сфера: Місто Харків – центр промисловості, науки та інноваційних технологій

Мета: визначення й забезпечення європейських стандартів та умов розвитку науково-технічної й інноваційної сфери, промислового та паливно-енергетичного комплексу міста Харкова шляхом використання їх конкурентних переваг на базі створення і розгортання інноваційної системи та поліпшення енергоефективності економіки міста.

4. Пріоритетна сфера: Місто Харків – центр ділової активності.

Мета: визначення та забезпечення стандартів якості життя населення, напрямів стратегічного розвитку соціально-трудова сфери міста, створення соціально-орієнтованого середовища для реалізації трудового потенціалу міста шляхом підвищення рівня зайнятості населення та ключових індикаторів стану ділової активності зокрема в банківській, торгівельній та зовнішньоекономічній сферах, підвищення ефективності процесу формування та виконання бюджету міста і функціонування бюджетної сфери, стану ринку праці та рівня доходів населення.

5. Пріоритетна сфера: Місто Харків – центр освіти, культури, фізичної культури, спорту та туризму.

Мета: забезпечення високих стандартів культурного життя міської громади; створення системних умов для відтворення і залучення людського капіталу у розвиток міста; підвищення якості культурного середовища шляхом розвитку «креативного потенціалу» міста, що зробить культуру спроможною перетворитися з містообслуговуючої галузі на містоутворюючу; забезпечення туристичної привабливості міста; формування умов для гарантування високоякісного відпочинку, рекреації та пізнання, визначення та забезпечення світових та європейських стандартів надання освітніх послуг в сферах дошкільної, загальносередньої та вищої освіти з конкурентними перевагами м. Харкова серед глобальних міст TOP-100.

6. Пріоритетна сфера: Місто Харків – місто для якісного життя територіальної громади міста (забезпечуючі складові).

Мета: Гармонійний розвиток життєзабезпечуючої інфраструктури міста на базі розгортання інноваційних процесів з метою підвищення рівня та якості життя населення.

7. Пріоритетна сфера: Місто Харків – місто з якісною системою територіального менеджменту.

Мета: Модернізація життєзабезпечуючих складових міського господарства.

8. Пріоритетна сфера: Місто Харків – місто для якісного життя територіальної громади міста (результуючі складові).

Мета: Визначення та забезпечення стандартів комфортного проживання для мешканців міста.

Для конкретизації кожного стратегічного напрямку розроблено систему концептуальних профайлів, що дозволили системно проаналізувати динаміку обраних показників за сформованими пріоритетними сферами.

- 1.Hall P., Hay D. Growth centers of the European urban system. – London: Heimann, 1980. –278 p.
- 2.Llewelyn-Davies. Four World Cities: a Comparative Study of London, Paris, New York and Tokyo. – Political Science, 1996. – 327 p.
- 3.Knox P L. World cities in a world system' In Knox P L and Taylor P J (Eds) // World cities in a World-System (CUP, Cambridge), 1995. – P.3-20.
- 4.Friedmann, J. and Wolff, G. (1982) World city formation: an agenda for research and action // International Journal of Urban and Regional Research. – 1982. – №3. – P.309-344.
- 5.Sassen, S. (1995) On concentration and centrality in the global city, in: P. L. Knox and P. J. Taylor (Eds.) World Cities in a World-system, Cambridge: Cambridge University Press, 1995. – P.63-78.
- 6.Reed H C Financial centre hegemony, interest rates and the global political economy' In Park S Y and Essayard M (Eds) International Banking and Financial Centres. – London: Kluvier Academic Press, 1989. – P.247-268
- 7.Taylor P.J. World City Network: A Global Urban Analysis. – Routledge, 2004. – 241 p.
- 8.Taylor, P. J. Hierarchical tendencies amongst world cities: a global research proposal, Cities // The International Journal of Urban Policy and Planning. – 1997. – №14. – P.323-332.
- 9.Taylor, P. J. So-called “world cities”: the evidential structure within a literature // Environment and Planning A. – 1999. – №31(11). – P.1901-1904.
- 10.Taylor, P. J.Specification of the world city network // Geographical Analysis. – 2001. – №33. – P.181-194.
- 11.Каплан Роберт С., Нортон Дейвид П. Организация, ориентированная на стратегию. Как в новой бизнес-среде преуспевают организации, применяющие сбалансированную систему показателей: Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2004. – 416 с.
- 12.Каплан Роберт С., Нортон Дейвид П. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию: Пер. с англ. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2003. – 320 с.

Отримано 25.04.2012

УДК 361.711

В.П.РЕШЕТИЛО, д-р екон. наук

Харьковская национальная академия городского хозяйства

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНАЯ ИНТЕНСИФИКАЦИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ

Исследуется сущность и основные направления институциональной интенсификации инновационного развития регионов, пути формирования действенных механизмов инвестирования масштабных технологий и других инновационных изменений, обосновывается необходимость формирования Банка стратегических инвестиций.